

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі досліджено поняття інноваційного потенціалу підприємства, розглянуто його сутність та складові, а також проаналізовано методичні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу підприємства.

Ключові слова: інновації, потенціал, оцінка, експерти, складові, показники.

Abstract

In this work the concept of innovative potential of the enterprise is investigated, its essence and components are considered, as well as methodical approaches to the estimation of the innovative potential of the enterprise are analyzed.

Keywords: innovation, potential, evaluation, experts, components, indicators.

Вступ

Впровадження інновацій є запорукою ефективної та прибуткової діяльності підприємства, а також затвердження його лідируючого статусу на вітчизняних та міжнародних ринках. Відповідно, у сучасному світі високу актуальність отримує розгляд комплексу питань щодо інноваційної діяльності підприємств, а зокрема, оцінка їх інноваційного потенціалу. Методам оцінювання ефективності інноваційного потенціалу приділяли увагу чимало відомих українських та зарубіжних вчених та економістів, серед яких: Василенко В. О., Гриньова А. В., Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Кокуріна Д. І., Косолапова О. В., Краснокутська Н. В., Ілляшенко С. М., Поршневу О. Г., Румянцева З. П., Саломатіна Н. О., Трифілова О. О.

Метою роботи є формування процедури оцінки інноваційного потенціалу підприємства на його основі показників.

Результати дослідження

Інноваційний потенціал складається з двох основних понять - це «інновація» та «потенціал». Інновація – це комплексний процес створення, розповсюдження й використання нововведення, яке уможливує підвищенню розвитку та ефективності роботи підприємства, а також задоволенню певних потреб. Поняття «потенціал» (від лат. - «сила», «можливості») - це наявні сили, можливості, запаси та засоби, які використовуються для досягнення певного результату.

Австрійський економіст Й. Шумпетер вперше ввів в науку термін «інновації» і визначив нові складові виробництва, відповідно й нової продукції, технології, ринків, альтернативних видів сировини. Він стверджував, що інновація є основним фактором прибутку: «прибуток, по суті, є результатом виконання нових комбінацій», «без розвитку немає прибутку, без прибутку немає розвитку» [1].

У загальному розумінні, під інноваційним потенціалом варто вважати комплекс наявних інтелектуальних, технологічних, науково-виробничих ресурсів з відповідним їх інфраструктурним забезпеченням, які здатні створювати нові знання, та ефективний механізм комерціалізації. Він відображає здатність до змін, покращання, прогресу.

Для правильної оцінки поточної ситуації та вибору перспективного вектора інноваційного розвитку на підприємстві необхідно проведення систематичної та своєчасної оцінки наявного інноваційного потенціалу.

За основні методи оцінки інноваційного потенціалу підприємства прийнято вважати [3-5]:

- розрахунок ефективності інноваційного потенціалу без урахування стану, умов його формування та реалізації на ринку;

- розрахунок виключно стану інноваційного потенціалу;
- розрахунок рівня використання інноваційних можливостей підприємства;
- розрахунок інноваційного потенціалу за показниками ефективності і прогресивності управління;
- за допомогою показників фінансового стану підприємства.

Аналіз структури інноваційного потенціалу припускає вивчення стану кожного його елемента на основі методу експертних оцінок, який допомагає комплексно оцінити підприємство (табл. 1).

Таблиця 1 – Оцінювання експертами складових інноваційного потенціалу підприємства (розроблено за даними [2,3])

Складові	Показник	Позначення
Матеріально-технічна можливість	Рівень витрат на наукові розробки в собівартості виготовленої продукції	K1
	Рівень прогресивності застосовуваних технологій	K2
	Рівень використання розробок	K3
	Ступень гнучкості виробництва	K4
Маркетингова можливість	Гнучкість цінової політики	K5
	Рівень рекламування	K6
	Конкурентоспроможність інноваційної продукції	K7
	Ефективність системи збуту	K8
Фінансова можливість	Фінансова стійкість підприємства	K9
	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	K10
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	K11
	Коефіцієнт загальної ліквідності	K12
Кадрова можливість	Рівень кваліфікації персоналу	K13
	Частка робітників, зайнятих дослідженнями та розробками в загальній кількості працюючих	K14
		K15
	Рівень готовності персоналу до змін на підприємстві	K16
	Рівень заробітної плати науково-технічних робітників	K17
	Рівень системи мотивації персоналу	K18
Організаційні можливості	Ступень інноваційної спрямованості організаційної структури	K19
	Рівень компетенції керівників	K20
	Розвиненість системи інформаційного забезпечення	K21
	Рівень відповідності організаційної культури інноваційному розвитку підприємства	K22

Заключний етап оцінки інноваційного потенціалу передбачає визначення рівня інноваційної активності підприємства за допомогою узагальнюючого показника – коефіцієнту інноваційної активності підприємства, розрахунок якого здійснюється за наступною методикою:

$$P_{\text{инн.акт.}} = \sum P_i W_i, \quad (1)$$

де $P_{\text{инн.акт.}}$ – рівень інноваційної активності підприємства;

P_i – експертна оцінка використання i -того елемента інноваційного потенціалу, бали;

W_i – коефіцієнт вагомості i -того елемента інноваційного потенціалу [2].

Висновки

Здійснення аналізу за допомогою експертної оцінки інноваційного потенціалу підприємства дозволяє визначити рівень готовності до розробки та впровадження інноваційних проектів і надає можливість виявити наявні проблеми в організаційній, фінансовій, виробничій, кадровій, маркетинговій, матеріало-технічній сфері діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Schumpeter, J. A. (2008). *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest and the Business Cycle*, translated from the German by Redvers Opie, New Brunswick (U.S.A) and London (U.K.) : Transaction Publishers.
2. Матросов О. Д. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства, як основа стратегії розвитку підприємства / О. Д. Матросов, В. О. Матросова // Вестник Нац. техн. ун-та "ХПИ" : сб. науч. тр. Темат. вып. : Технический прогресс и эффективность производства. – Харьков : НТУ "ХПИ", 2010. – № 62. – С. 82-85.
3. Зубко Т. Л., Андреева В. Г. Зміст поняття і методи оцінки інноваційного потенціалу підприємства / Зубко Т. Л., Андреева В. Г. // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2016. – №1. – Режим доступу до статті: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/633/586>
4. Джеджула В. В. Інтелектуальний капітал як чинник ефективності інноваційної діяльності / Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю. // Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки. – 2017. – № 4. – С. 158-162.
5. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.

Діана Олександрівна Гладка – студентка групи МОФ-14б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.mof14b.hladka@gmail.com

Науковий керівник: *Ірина Юріївна Єпіфанова* – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Diana O. Hladka – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.mof14b.hladka@gmail.com

Supervisor: *Irina Yu. Yepifanova* – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia